

HÖGSTA DOMSTOLENS BESLUT

meddelat i Stockholm den 15 juni 2012

Mål nr

Ö 5134-10

KLAGANDE

Skatteverket HK
Rättsavdelningen
171 94 Solna

Ombud: Verksjurist MW

MOTPART

MK

Ombud: BÅ

SAKEN

Utmätning

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Hovrätten över Skåne och Blekinges beslut 2010-10-19 i mål ÖÄ 1739-10

_____

HÖGSTA DOMSTOLENS AVGÖRANDE

Med ändring av hovrättens beslut fastställer Högsta domstolen Kronofogdemyndighetens beslut om utmätning den 31 januari 2008.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN

Skatteverket har yrkat att Högsta domstolen förklarar att Kronofogdemyndighetens beslut den 31 januari 2008 ska stå fast.

MK har motsatt sig att hovrättens beslut ändras. Han har yrkat ersättning för rättegångskostnader.

SKÄL

Bakgrund m.m.

1. För betalning av MKs skatteskulder utmätte Kronofogdemyndigheten den 31 januari 2008, med stöd av 4 kap. 17 § utsökningsbalken, ett belopp om 404 943 kr på myndighetens girokapitalkonto. Kontot hade krediterats med 400 518 kr efter beslut den 26 april 2007 om verkställighet av betalningssäkring varigenom togs i anspråk i princip hela behållningen på ett MK tillhörigt konto hos Swedbank (e-sparkonto). MK invände mot utmätningen i huvudsak följande. Han hade hjälpt sina barn med en fastighetsförsäljning och erhöll den 24 januari 2007 försäljningslikviden om drygt 2,5 miljoner kr till sitt privatkonto. För betalning av realisationsvinstskatten förde han den 5 februari 2007 över ett belopp om 400 000 kr till sitt e-sparkonto. Beloppet kan inte utmätas för hans skulder eftersom det är barnens pengar som hanterats enligt lagen (1944:181) om redovisningsmedel.

2. Sedan tingsrätten avslagit MKs överklagande och hovrätten inte meddelat prövningstillstånd beslutade Högsta domstolen om tillstånd till målets prövning i hovrätten (NJA 2010 s. 384). Därefter har hovrätten genom det överklagade beslutet upphävt utmätningen. Skatteverket har till stöd för sitt yrkande i Högsta domstolen åberopat att avskiljandet skedde efter dröjsmål och när MK var på obestånd. MK har åberopat att han avskilt medlen utan dröjsmål och i vart fall under tid då han inte var på obestånd.

3. Enligt lagen om redovisningsmedel är medel som någon har mottagit för annan med redovisningsskyldighet förbehållna huvudmannen, om de hålls avskilda och avskiljandet har skett utan dröjsmål eller den redovisningsskyldige vid avskiljandet inte var på obestånd. I Högsta domstolen är det mellan parterna ostridigt att beloppet om 400 000 kr blev avskilt genom MKs åtgärd att överföra beloppet från privatkontot till e-sparkontot.

Har medlen avskilts utan dröjsmål?

4. Anledningen till att någon exakt tidsfrist för avskiljande inte infördes i lagen om redovisningsmedel var enligt förarbetena att regeln skulle medge en skälig bedömning efter olika förhållanden (se NJA II 1944 s. 413). Vad som är dröjsmål ska alltså avgöras efter omständigheterna i det enskilda fallet. Normalt bör emellertid avskiljande ske efter högst ett par dagar för att dröjsmål inte ska föreligga (jfr NJA 1985 s. 836, NJA 1987 s. 18 och NJA 1987 s. 517).

5. Överföringen till e-sparkontot skedde 12 dagar efter det att medlen sattes in på MKs privatkonto. Det har inte framkommit någon omständighet som medför att det i detta fall skulle vara godtagbart med en så lång tidsfrist. Att det är fråga om en privatperson som vid ett enstaka tillfälle för familjemedlemmars räkning innehar medel med redovisningsskyldighet föranleder inget annat synsätt. Det innebär att medlen avskildes först efter dröjsmål.

Har medlen avskilts under tid då MK inte var på obestånd?

6. Som hovrätten har konstaterat avses med obestånd i lagen om redovisningsmedel detsamma som i konkursrätten, dvs. att gäldenären inte rätteligen kan betala sina skulder och att denna oförmåga inte är endast tillfällig. Det innebär att gäldenären ska kunna betala sina skulder allteftersom de förfaller till betalning. Det kan gälla redan förfallna skulder men även skulder som ännu inte har förfallit till betalning. Bedömningen innefattar i det senare fallet en prognos rörande gäldenärens förmåga att betala sina skulder grundad på en helhetsbedömning av gäldenärens ekonomi (se t.ex. Lars Welamson och Mikael Mellqvist, Konkurs, 10 uppl. 2003, s. 26 f.).

7. Enligt förarbetena till lagen om redovisningsmedel är det den som åberopar att den redovisningsskyldige vid avskiljandet inte var på obestånd som ska styrka detta (se NJA II 1944 s. 414). Detta bör gälla när det som här är den redovisningsskyldige själv som åberopar att han inte var på obestånd, bl.a. av det skälet att det är denne som har bäst förutsättningar att lägga fram bevisning om sin ekonomi. Det finns dock skäl att skilja mellan å ena sidan skulderna och å andra sidan tillgångarna och gäldenärens övriga möjligheter att betala skulderna.

8. I detta fall härrör skulderna enligt Skatteverket från verksamhet i det handelsbolag i vilket MK var bolagsman, där mervärdesskatt under inkomståren 2005 och 2006 hanterats felaktigt, vartill kommer inkomstskatt från samma tid samt skattetillägg. Skatteverket ansökte om och beviljades i april 2007 betalningssäkring för då ännu inte fastställda fordringar om 441 748 kr för mervärdesskatt och skattetillägg avseende inkomståren 2005 och 2006. Skulderna kom sedermera att fastställas genom beslut av myndigheterna, av allt att döma under tidig höst 2007. Besluten har enligt uppgift överklagats, men vilka invändningar MK har haft mot skattskyldigheten har inte framgått. Enligt upp-

gift från Skatteverket avslag kammarrätten MKs överklagande i juni 2010. Om besluten vunnit laga kraft har inte framgått. Under dessa omständigheter och då MK inte anfört några andra konkreta invändningar rörande skulderna än att de inte var fastställda och förfallna till betalning den 5 februari 2007, kan Skatteverkets uppgifter om skulderna i princip läggas till grund för bedömningen. Av utredningen får således anses framgå att MK den 5 februari 2007 haft skulder för mervärdesskatt och inkomstskatt hänförliga till inkomst-åren 2005 och 2006, i vart fall i storleksordningen en bra bit över 500 000 kr och att skulderna fastställdes och förföll till betalning någon gång senare under år 2007.

9. Mot detta ska ställas vad som framkommit om MKs tillgångar och möjligheter i övrigt att den 5 februari 2007 och därefter infria sina skulder allteftersom de förföll till betalning. I den delen finns i ärendet några kontoutdrag som visar att det på privatkontot efter överföringen av de 400 000 kr den 5 februari fanns ett saldo om ca 120 000 kr som några dagar senare hade minskat till ca 100 000 kr, och på e-sparkontot marginella belopp avseende upplupen ränta. MK har i Högsta domstolen påstått att han vid årsskiftet 2006/2007 hade värdepapper till ett beräknat marknadsvärde om 870 000 kr som han några år dessförinnan köpt för 550 000 kr, men han har inte lagt fram någon utredning om detta. I övrigt har han hänvisat till sin ekonomi under tidigare år.

10. Vid en samlad bedömning av det som framkommit framstår det som högst osäkert huruvida MKs ekonomi den 5 februari 2007 och därefter var sådan att han kunde betala sina skulder allteftersom de förföll till betalning.

11. MK försattes enligt uppgift i konkurs i september 2008. Visserligen har konkursförvaltaren bedömt att MKs obestånd inträffade under år 2007 först när det stod klart att han skulle påföras skatter och avgifter som en följd av skatterevisionen. Den uppgiften är dock, i ljuset av den övriga utredningen, inte tillräcklig bevisning om att MKs ekonomi den 5 februari 2007 var sådan

att han då inte var på obestånd i den mening som har angetts ovan. Uppgiften, som inte tillför några upplysningar om de faktiska förhållandena rörande MKs ekonomi, är inte heller sådan att den bör leda till att bevisbördan kastas om på det sättet att Skatteverket ska bevisa att MK var på obestånd när överföringen skedde.

12. MK har alltså inte styrkt att han inte var på obestånd den 5 februari 2007 när överföringen av 400 000 kr skedde till e-sparkontot. Medlen har därmed inte hanterats i sådan ordning att de är förbehållna MKs barn enligt lagen om redovisningsmedel. Vid denna bedömning framgår det av utredningen att medlen tillhörde MK.

13. När det gäller resterande delar av de den 31 januari 2008 utmäta medlen – alltså den del av det utmäta beloppet som överstiger 400 000 kr, och där annat inte har framkommit än att den avser upplupen ränta – finns också tillräckligt underlag för slutsatsen att medlen tillhörde MK.

14. Sammanfattningsvis har det funnits förutsättningar att den 31 januari 2008 med stöd av 4 kap. 17 § utsökningsbalken för MKs skulder utmäta de medel som fanns på Kronofogdemyndighetens girokapitalkonto. Kronofogdemyndighetens beslut ska därför fastställas.

I avgörandet har deltagit: justitieråden Leif Thorsson, Ann-Christine Lindeblad (referent), Ella Nyström, Göran Lambertz och Svante O. Johansson
Föredragande justitiesekreterare: Jonas Alberg